

юнаки і юнки у віці від 18 до 30 років (обсяг вибірки 68 осіб). Були проведені статистичні процедури оцінки ретестової надійності та надійності-узгодженості, за якими були отримані високі коефіцієнти лінійної кореляції Пірсона 0,83 та 0,89 відповідно, що свідчить про високу надійність даної методики, яка вивчає дійсно стабільний у часі показник та має правильну структуру запитань. В той же час перевірка валідності показала невтішні результати. Навіть очевидна валідність була оцінена низько, досліджувані легко розтлумачували мету запитань, навіть тих, що входять до шкали нещирості. Також співставлення результатів за ЕРІ і іншими методиками на оцінку темпераменту (в тому числі і описами експертів, спостереженням і бесідами з досліджуваними) показав 59% розбіжностей. Тобто, у 59% досліджуваних реальний тип темпераменту за об'єктивними спостереженнями не співпадав з тим, що виявляла методика ЕРІ Г. Айзенка, що свідчить про сумнівну діагностичну цінність цієї популярної методики. На нашу думку, самозвіт виявляє скоріше бажане бачення себе, ніж реальне.

Висновки. Проведене нами дослідження ні в якому разі не закликає відмовитись від діагностики за допомогою тестів, а лише є застереженням від надмірного захоплення ними та ігнорування іншими методами. Вважаємо за необхідне в **подальшому** ревалідувати більшість популярних у діагностів методів та активізації просвітницької роботи у ВНЗ з коректного використання тестових методик та необхідності перевірки їх результатів іншими психологічними методами.

Список використаної літератури

1. Бурлачук Л. Ф. Психодіагностика: учебник для вузов/ Л. Ф. Бурлачук. – СПб: Питер, 2006. – 251 с.
2. Двинин А. П., Современная психодіагностика: учебно-практическое руководство /А.П.Двинин, И. А. Романченко. – СПб: Речь, 2012. – 283 с.

ВПЛИВ ТЕМПЕРАМЕНТУ НА ФОРМУВАННЯ УЧБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДЛІТКІВ

УДК: 159.96

Катерина Василівна Виржевська,

*студентка II-го курсу спеціальності «Практична психологія»,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність дослідження. Особливості темпераменту суттєво впливають на ієрархію компонентів учбової діяльності підлітків. Формування індивідуальних стилів учбової діяльності дітей підліткового віку передбачає створення таких умов, які забезпечують оптимальний

вплив типу темпераменту учнів на процес засвоєння знань. Стильові особливості й особливості темпераменту є засобами реалізації внутрішнього потенціалу особистості в діяльності. Залежність успішності від типу темпераменту полягає в типологічній зумовленості цих характеристик.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій. Зв'язок особливостей індивідуального стилю діяльності з властивостями нервової системи представлений у працях Г. С. Дикопольської, О. О. Копитова, А. О. Коротаєва, Є. О. Климова та С. І. Маствіліскер (цит. за [1]). Що стосується розкриття зв'язку властивостей темпераменту з успішною навчальною діяльністю, то цей аспект в цілому є недостатньо висвітленим.

Мета наукової публікації. Дослідити вплив темпераменту на формування учбової діяльності підлітків

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних підлітків часто виникають труднощі в учбовій діяльності. Успішність у навчанні пов'язана з усвідомленням дитиною важливості отримання знань, а також залежить і від її зацікавленості шкільними навчальними предметами. Навчити учня навчатись, підтримати інтерес до знань - важливе завдання не лише педагогів, а й батьків. У підлітковому віці істотно перебудовується характер учбової діяльності. Причому не тільки ускладнюється сама учбова діяльність: збільшується кількість навчальних предметів, замість одного вчителя із класом працюють 5–6 педагогів, у яких різні вимоги, різний стиль проведення уроку, різне ставлення до учнів [2].

Суттєво впливають на ієрархію компонентів учбової діяльності підлітків особливості темпераменту. Формування учбової діяльності учнів підліткового віку передбачає створення таких умов, які забезпечують оптимальний вплив типу їх темпераменту на процес засвоєння знань. Дослідно-експериментальна робота проводилась на базі Вінницької ЗОШ № 13. Під час дослідження, було охоплено 30 учнів підліткового віку, а саме: по 10 дітей з кожного 8-го класу середньої школи. Для проведення експерименту нами було використано пакет взаємодоповнювальних методик, а саме: методики дослідження творчого компонента (автор методики П. Торренс), інтелектуального компонента (методика на визначення рівня розумового розвитку дитини), поведінково-результативного компонента (автор методики О. М. Д'яченко) пізнавальних здібностей та пізнавальної активності. Для діагностики типу темпераменту було використано методику «Визначення домінуючого типу темпераменту» (О. Белов) (для дітей підліткового віку). У контексті нашого дослідження важливо визначити притаманні типи темпераменту дітям, які проявили високий, середній і відповідно помірний рівень пізнавальної активності, яка, на нашу думку,

впливає на успішність навчання підлітка.

Результати дослідження показали, що типи темпераменту у чистому вигляді зустрічаються серед дітей підліткового віку нашої вибірки вкрай рідко. Загальна більшість виявлених типів темпераментів були змішаними – в них зустрічалися якості і холеричного, і меланхолійного, і флегматичного та сангвінічного типів. Але, так, як результати визначалися у процентному відношенні, то згідно цих даних ми розподілили отримані типи темпераментів наступним чином: переважання якостей холеричного типу темпераменту виявлено у 4 дітей, переважання якостей меланхолічного типу темпераменту – у 4 дітей, переважання якостей флегматичного типу темпераменту – у 2-х, переважання якостей сангвінічного типу темпераменту – у 10 дітей, чистий холеричний тип темпераменту – 2 дитини, чистий меланхолійний тип темпераменту – 1 дитина, чистий сангвінічний тип темпераменту – 5 дітей, чистий флегматичний тип темпераменту – 2 дитини.

Висновки. Таким чином, виявилось, що найчисельнішою групою у досліджуваній вибірці є діти з переважанням сангвінічного типу темпераменту, стосовно інших трьох типів темпераментів, то їх кількість майже однакова.

Порівнюючи результати експерименту можна зробити висновок про те, що переважна більшість підлітків з нашої вибірки, які виявили обдарований або високий інтегрований тип розвитку пізнавальної активності мають переважання якостей сангвінічного типу характеру. Представники флегматичного, меланхолічного та холеричного типу характеру виявили помірний або помірно-знижений тип пізнавальної активності. Це може свідчити про те, що індивідуальні психологічні особливості істотно впливають на ефективну учбову діяльність і потребують психолого-педагогічної корекції.

Перспективи подальших досліджень. Розробити психокорекційну програму для зниження впливу темпераменту на учбову діяльність підлітків.

Список використаної літератури

1. Занюк С. С. Мотиваційний тренінг. Формування мотивації учбової діяльності у студентів та старшокласників/ С.С.Занюк // Практична психологія та соціальна робота. - 2002. - № 8. - С. 31 – 42.
2. Остапенко І.В. Формування мотивації навчальної діяльності школярів середнього шкільного віку / І.В.Остапенко // Хімія. - 2011. - №15 - 16. - С. 2 – 11.
3. Чоговець Л. Динаміка мотивів навчальної діяльності у шкільному віці / Л.Чоговець // Психологія. - 2008. - №10. - С. 3 - 8.